

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: +420 221 183 585

E-mail: michaela.dimitrova@soc.cas.cz

Hodnocení ekonomické situace a materiálních životních podmínek

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2008, v08-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. 6. – 9. 6. 2008</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1051</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EV.10, EV.11, EU.33, EU.34, EV.25</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>30. července 2008</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Michaela Dimitrová</i>

V červnu 2008 CVVM zjišťovalo, jak čeští občané hodnotí jednak materiální životní podmínky svých domácností, ale také ekonomickou situaci v naší zemi. Pod zastřešením CEORG¹ byl výzkum na toto téma realizován též v Polsku², Maďarsku³ a Slovensku⁴.

Nejprve nás zajímalo, jak respondenti hodnotí ekonomickou situaci své země⁵. Výsledky jsou zachyceny v tabulkách 1a, 1b, 1c a 1d. Relativně nejlépe je vnímána ekonomická situace v Polsku. Jde také o jedinou zemi, ve které převažuje podíl pozitivního hodnocení nad negativním (32 % : 21 %). S mírným odstupem pak následuje Slovensko (26 % kladných hodnocení ku 29 %

¹ C E O R G [The Central European Opinion Research Group] zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v České republice [CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutató Intézet és Társadalomkutató Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej].

² V Polsku šetření proběhlo ve dnech 9. až 12. května 2008 na reprezentativním souboru 1116 respondentů ve věku od 18 let.

³ V Maďarsku proběhl sběr dat v termínu od 9. do 21. května 2008 na reprezentativním souboru 1010 respondentů ve věku od 18 let.

⁴ Na Slovensku se sběr dat realizoval ve dnech od 3. do 9. června 2008. Dotazováno bylo 1022 respondentů ve věku od 18 let.

⁵ Otázka: "Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná?"

záporných hodnocení) a Česká republika (24 % : 33 %). Největší je znovu pohlíženo na ekonomiku Maďarska, jež považují za dobrou 3 % maďarských občanů, 73 % pak za špatnou. Z dlouhodobého pohledu se v případě Maďarska jedná o nejhorší hodnocení od roku 1999.

Tabulka 1a: Současná ekonomická situace v ČR (v %) ⁶

Rok	99	99	00	00	01	01	02	03	04	04	05	05	06	06	07	07	08
Měsíc	II	VII	I	VII	I	VII	I	I	I	IX	I	VII	I	IX	I	VI	VI
Dobrá	5	4	4	6	7	12	14	7	6	9	9	12	28	22	26	23	24
Mezi	29	22	30	37	41	46	47	43	35	37	34	46	44	47	43	45	39
Špatná	65	72	63	55	49	40	37	49	57	53	56	41	27	29	30	30	33
NEVÍ	1	2	3	2	3	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	2	4
Rozdíl +/-	-60	-68	-59	-49	-42	-28	-23	-42	-51	-44	-47	-29	+1	-7	-4	-7	-9

Tabulka 1b: Současná ekonomická situace v Maďarsku (v %)

Rok	99	99	00	00	01	01	02	03	03	04	05	05	06	06	07	07	08
Měsíc	II	VII	I	VII	I	VII	I	I	XII	VI	I	VII	I	VII	I	VI	V
Dobrá	7	3	6	8	9	8	12	8	4	4	3	5	7	2	3	3	3
Mezi	50	44	46	48	52	53	56	56	48	51	43	43	46	34	28	32	23
Špatná	39	49	44	41	34	35	28	31	45	40	51	48	43	61	65	64	73
NEVÍ	4	4	4	3	5	4	4	5	3	5	3	4	4	3	4	1	1
Rozdíl +/-	-32	-46	-38	-33	-25	-27	-16	-23	-41	-36	-48	-43	-36	-59	-62	-61	-70

Tabulka 1c: Současná ekonomická situace v Polsku (v %)

Rok	99	99	00	00	01	01	02	03	04	04	05	05	06	06	07	07	08
Měsíc	II	VII	I	VII	I	VII	I	I	I	VII	I	VII	I	VII	I	VI	V
Dobrá	13	10	12	7	9	5	3	4	6	7	13	9	15	17	24	31	32
Mezi	33	30	33	31	29	21	18	27	27	31	36	31	43	39	38	37	42
Špatná	49	53	50	59	58	71	75	64	62	56	46	55	35	38	31	27	21
NEVÍ	5	7	5	3	4	3	4	5	5	6	5	5	7	6	7	5	5
Rozdíl +/-	-36	-43	-38	-52	-49	-65	-72	-60	-56	-49	-33	-46	-20	-21	-7	+4	+11

Tabulka 1d: Současná ekonomická situace na Slovensku (v %)

	I/2002	VI/2004	VII/2005	I/2006	VII/2006	II/2007	VI/2007	VI/2008
Dobrá	2	2	7	5	10	26	24	26
Mezi	25	27	36	33	41	43	47	43
Špatná	72	70	56	61	47	29	27	29
NEVÍ	1	1	1	1	2	2	2	2
Rozdíl +/-	-70	-68	-49	-56	-37	-3	-3	-3

Pozn.: „Dobrá“ představuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“, „mezi“ označuje podíl „ani dobrá, ani špatná“.

V očekávání budoucího ekonomického vývoje jsou nejoptimističtější obyvatelé Polska⁷. Více jak čtvrtina (27 %) se domnívá, že stávající situace se bude zlepšovat, opačného názoru je více jak desetina (12 %). V případě ostatních zemí je podíl optimistů vždy nižší než relativní zastoupení osob s pesimistickým názorem. Na Slovensku očekává zlepšení ekonomických podmínek 19 % občanů, zhoršení pak 41 %. V České republice je zastoupeno 13 % osob s pozitivním nahlížením na budoucí vývoj ekonomiky, 40 % hovoří o zhoršení. Nejvíce skeptičtí jsou opět občané Maďarska, kdy zlepšení očekává 12 % z nich a zhoršení 45 % Maďarů. U všech uvedených zemí došlo oproti minulému šetření

⁶ Údaje za respondenty ve věku od 18 let (N=996).

⁷ Otázka: "Myslíte si, že se v příštím roce ekonomická situace v ČR velmi zlepší, trochu se zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?"

k posunu ve prospěch osob s pesimistickým názorem. Nejmarkantněji je toto patrné v případě Slovenska.

Tabulka 2a: Očekávaný vývoj ekonomické situace ČR v příštím roce (v %)⁸

Rok	99	99	00	00	01	01	02	03	04	04	05	05	06	06	07	07	08
Měsíc	II	VII	I	VII	I	VII	I	I	I	IX	I	VII	I	IX	I	VI	VI
Zlepší se	10	11	17	16	16	22	23	14	13	19	18	23	33	18	24	19	13
Nezmění se	40	42	46	53	46	54	43	42	31	35	47	48	44	47	47	47	40
Zhorší se	43	39	25	21	26	16	24	38	50	39	27	20	19	23	24	25	40
NEVÍ	7	8	12	10	12	8	10	6	6	7	8	9	4	12	5	9	7
Rozdíl +/-	-33	-28	-8	-5	-10	+6	-1	-24	-37	-20	-9	+3	+14	-5	0	-6	-27

Tabulka 2b: Očekávaný vývoj ekonomické situace Maďarska v příštím roce (v %)

Rok	99	99	00	00	01	01	02	03	03	04	05	05	06	06	07	07	08
Měsíc	II	VII	I	VII	I	VII	I	I	XII	VI	I	VII	I	VII	I	VI	V
Zlepší se	31	19	21	22	27	28	31	29	19	22	18	21	23	13	14	16	12
Nezmění se	39	39	43	44	46	47	47	40	39	50	50	48	52	34	34	38	39
Zhorší se	21	33	27	26	19	17	9	20	33	18	25	23	15	46	45	38	45
NEVÍ	9	9	9	8	8	8	13	11	9	10	7	8	10	7	7	8	4
Rozdíl +/-	+10	-14	-6	-4	+8	+11	+22	+9	-14	+4	-7	-2	+8	-33	-31	-22	-33

Tabulka 2c: Očekávaný vývoj ekonomické situace Polska v příštím roce (v %)

Rok	99	99	00	00	01	01	02	03	04	04	05	05	06	06	07	07	08
Měsíc	II	VII	I	VII	I	VII	I	I	I	VII	I	VII	I	VII	I	VI	V
Zlepší se	21	15	16	13	15	14	14	18	17	23	27	18	32	22	27	33	27
Nezmění se	41	44	52	47	50	52	50	50	44	50	51	58	49	54	52	51	52
Zhorší se	27	29	22	29	26	24	28	22	27	16	11	13	8	14	10	7	12
NEVÍ	11	12	10	11	9	10	8	10	12	11	11	11	11	11	11	9	9
Rozdíl +/-	-6	-14	-6	-16	-11	-10	-14	-4	-10	+7	+16	+5	+24	+8	+17	+26	+15

Tabulka 2d: Očekávaný vývoj ekonomické situace Slovenska v příštím roce (v %)

Měsíc/Rok	I/2002	VI/2004	VII/2005	I/2006	VII/2006	II/2007	VI/2007	VI/2008
Zlepší se	8	16	21	18	26	36	31	19
Nezmění se	42	36	48	45	36	43	48	34
Zhorší se	40	38	25	32	24	14	15	41
NEVÍ	10	10	6	5	14	7	6	6
Rozdíl +/-	-32	-22	-4	-14	+2	+22	+16	-22

Pozn.: „Zlepší se“ představuje součet procentních podílů odpovědí „velmi se zlepšit“ a „trochu se zlepšit“, „zhorší se“ je součtem procentních podílů odpovědí „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Materiální životní podmínky svých domácností hodnotí respondenti převážně kladně⁹. Nejlépe je na tom z hlediska podílu pozitivního a negativního hodnocení Polsko, kde více jak třetina dotázaných (36 %) považuje materiální podmínky svých domácností za dobré, pětina pak za špatné. Velmi podobná situace je i v České republice. Příznivě hodnotí situaci svých domácností 36 % Čechů, negativně pak 22 % osob. V případě Slovenska taktéž převládá podíl osob s kladným hodnocením (27 %) nad lidmi, kteří na podmínky svých domácností pohlížejí nepříznivě (22 %). Nejvíce skeptický pohled mají obyvatelé Maďarska, kdy pouze 13 % vidí situaci svých domácností kladně, záporně pak 38 % z nich.

⁸ Údaje za respondenty ve věku od 18 let (N=996).

⁹ Otázka: „Jak byste hodnotil současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? Jako velmi dobré, spíše dobré, ani dobré, ani špatné, spíše špatné, velmi špatné?“

Tabulka 3a: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti respondenta v ČR (v %)¹⁰

Rok	99	99	00	00	01	01	02	03	04	04	05	05	06	06	07	07	08
Měsíc	II	VII	I	VII	I	VII	I	I	I	IX	I	VII	I	IX	I	VI	VI
Dobré	24	24	27	23	29	31	27	25	34	27	38	32	40	37	37	37	36
Mezi	50	48	50	52	44	47	48	50	42	48	43	44	42	45	47	48	42
Špatné	26	27	23	25	27	22	25	24	24	24	19	23	18	18	16	15	22
NEVÍ	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0
Rozdíl +/-	-2	-3	+4	-2	+2	+9	+2	+1	+10	+3	+19	+9	+22	+19	+21	+22	+14

Tabulka 3b: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti respondenta v Maďarsku (v %)

Rok	99	99	00	00	01	01	02	03	03	04	05	05	06	06	07	07	08
Měsíc	II	VII	I	VII	I	VII	I	I	XII	VI	I	VII	I	VII	I	VI	V
Dobré	9	9	8	9	8	7	10	12	17	10	11	12	12	12	9	12	13
Mezi	60	54	56	53	58	59	56	63	56	60	54	55	58	56	52	52	49
Špatné	31	37	36	38	34	34	33	25	27	30	35	33	30	32	39	36	38
NEVÍ	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozdíl +/-	-22	-28	-28	-29	-26	-27	-23	-13	-10	-20	-24	-21	-18	-20	-30	-24	-25

Tabulka 3c: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti respondenta v Polsku (v %)

Rok	99	99	00	00	01	01	02	03	04	04	05	05	06	06	07	07	08
Měsíc	II	VII	I	VII	I	VII	I	I	I	VII	I	VII	I	VII	I	VI	V
Dobré	21	19	22	19	21	21	23	24	24	26	25	26	27	28	29	31	36
Mezi	45	47	46	48	46	45	43	45	45	45	44	42	42	44	43	43	44
Špatné	34	34	32	33	33	34	34	31	31	29	31	32	31	28	28	26	20
NEVÍ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozdíl +/-	-13	-15	-10	-14	-12	-13	-11	-7	-7	-3	-6	-6	-4	0	+1	+5	+16

Tabulka 3d: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti respondenta na Slovensku (v %)

Měsíc/Rok	I/2002	VI/2004	VII/2005	I/2006	VII/2006	II/2007	VI/2007	VI/2008
Dobré	16	16	20	19	23	29	34	27
Mezi	47	49	47	48	48	49	47	50
Špatné	37	35	33	33	28	22	19	22
NEVÍ	0	0	0	0	1	0	0	1
Rozdíl +/-	-21	-19	-13	-14	-5	+7	+15	+5

Pozn.: „Dobré“ představuje součet podílů „velmi dobré“ a „spíše dobré“, „špatné“ je součtem podílů „spíše špatné“ a velmi špatné“, „mezi“ označuje podíl „ani dobré, ani špatné“.

Nejpříznivěji hodnotí vývoj materiálních podmínek¹¹ svých domácností Poláci, kdy podíly osob s pozitivním a negativním očekáváním jsou v podstatě vyrovnané (20 % : 21 %). V případě ostatních zemí již hodnocení budoucího vývoje materiálních podmínek domácností tak optimistické není, a je zde tedy výraznější podíl osob se skeptickým pohledem. Na Slovensku očekává zlepšení necelá pětina osob (17 %), zhoršení pak 37 % občanů. V Maďarsku zastává optimistický pohled 15 % lidí a o zhoršení materiálních podmínek domácností pak hovoří 40 % Maďarů. V naší republice je poměr optimistů a pesimistů 13 % ku 41 %. K největšímu posunu ve prospěch osob s nepříznivým hodnocením došlo ve srovnání s předchozím výzkumem na Slovensku a také v České republice, o něco méně pak v Polsku. Maďarsko si v této věci zachovalo stejný stav jako tomu bylo v červnu 2007.

¹⁰ Údaje za respondenty ve věku od 18 let (N=996).

¹¹ Otázka: „Očekáváte, že materiální životní podmínky Vaší domácnosti se v příštím roce velmilepší, trochulepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“

Tabulka 4a: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti respondenta v ČR v příštím roce (v %)¹²

Měsíc/Rok	1/01	7/01	1/02	1/03	1/04	9/04	1/05	7/05	1/06	9/06	1/07	6/07	6/08
Zlepší se	14	28	22	11	12	15	18	16	21	19	19	17	13
Nezmění se	49	41	50	54	46	45	55	55	54	45	54	51	42
Zhorší se	27	21	20	29	36	30	19	20	20	27	22	24	41
NEVÍ	10	10	8	6	6	10	8	9	5	9	5	8	4
Rozdíl +/-	-13	+7	+2	-18	-24	-15	-1	-4	+1	-8	-3	-7	-28

Tabulka 4b: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti respondenta v Maďarsku v příštím roce (v %)

Měsíc/Rok	1/01	7/01	1/02	1/03	12/03	6/04	1/05	7/05	1/06	7/06	1/07	6/07	5/08
Zlepší se	21	23	27	25	16	18	19	15	19	9	10	13	15
Nezmění se	46	47	51	50	52	56	48	55	53	39	37	42	41
Zhorší se	28	24	14	17	27	20	27	24	20	46	47	38	40
NEVÍ	5	6	8	8	5	6	6	6	8	6	6	7	4
Rozdíl +/-	-7	-1	+13	+8	-11	-2	-8	-9	-1	-37	-37	-25	-25

Tabulka 4c: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti respondenta v Polsku v příštím roce (v %)

Měsíc/Rok	1/01	7/01	1/02	1/03	1/04	7/04	1/05	7/05	1/06	7/06	1/07	6/07	5/08
Zlepší se	16	11	14	13	16	15	21	17	20	16	21	22	20
Nezmění se	56	57	57	67	60	63	60	65	66	70	66	66	58
Zhorší se	27	21	29	19	22	20	18	17	13	13	12	11	21
NEVÍ	1	11	0	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Rozdíl +/-	-11	-10	-15	-6	-6	-5	+3	0	+7	+3	+9	+11	-1

Tabulka 4d: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti respondenta na Slovensku v příštím roce (v %)

Měsíc/Rok	1/2002	6/2004	7/2005	1/2006	7/2006	1/2007	6/2007	6/2008
Zlepší se	12	17	20	20	24	26	28	17
Nezmění se	46	46	55	49	47	54	55	40
Zhorší se	27	27	17	24	15	10	11	37
NEVÍ	15	10	8	7	14	10	6	6
Rozdíl +/-	-15	-10	+3	-4	+9	+16	+17	-20

Pozn.: „Zlepší se“ představuje součet procentních podílů odpovědí „velmi se zlepšit“ a „trochu se zlepšit“, „zhorší se“ je součtem procentních podílů odpovědí „trochu se zhoršit“ a „velmi se zhoršit“.

Čeští občané na závěr ještě hodnotili dosavadní průběh transformace české ekonomiky (viz graf 1). Nejvíce Čechů se domnívá, že transformace české ekonomiky byla úspěšná tak napůl (41 %). Třetina hovoří o neúspěchu, přičemž 6 % ji považuje za velmi neúspěšnou, 28 % za spíše neúspěšnou. Opačný názor zastává 14 % občanů - 1 % míní, že transformace naší ekonomiky byla velmi úspěšná, 13 % soudí, že byla spíše úspěšná.

¹² Údaje za respondenty ve věku od 18 let (N=996).

Graf 1: Hodnocení dosavadního průběhu transformace české ekonomiky (v %)

